

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

A. Περίληψη

Ο δοκιμιογράφος πραγματεύεται το θέμα του ανθρωπισμού και την εξέλιξή του στο πέρασμα των χρόνων. Αρχικά, ορίζει την έννοια της ανθρωπιάς ως συμπόνια και διαπιστώνει ότι στο παρελθόν χρησιμοποιούνταν ο όρος ανθρωπισμός παραθέτοντας το παράδειγμα του ιδρυτή του «Ερυθρού Σταυρού» Ντυνάν. Κατόπιν, αφού αναφέρει πως ο ανθρωπισμός αποτελούσε πρότυπο για τις μελλοντικές γενιές, επισημαίνει ότι η ανθρωπιά αποτελεί κοινή απαίτηση σήμερα. Στη συνέχεια, τονίζει ότι ο συγκεκριμένος όρος έχει παραποιηθεί με αποτέλεσμα τη διαφορετική σημασία του. Επιπλέον, υπογραμμίζει πως ένας παράγοντας που οδηγεί τον ανθρωπισμό στη ακύρωσή του είναι η επιθυμία του ατόμου για ευζωία. Ολοκληρώνει τον προβληματισμό του, δηλώνοντας ότι η ανθρωπιά είναι κατά κύριο λόγο βούληση και είδος αδιάλειπτης ενέργειας.

B1.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι σήμερα τα ευγενικά συναισθήματα θεωρούνται ξεπερασμένα λόγω της ανθρώπινης λαιμαργίας και της δίψας για ευζωία. Αυτό συμβαίνει γιατί ο σημερινός άνθρωπος παραβιάζει τις ανθρωπιστικές αξίες τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Στη σημερινή πραγματικότητα επικρατεί ο ανταγωνισμός στις διαπροσωπικές σχέσεις, η υπολογιστική φρόνηση και η χρησιμοθηρία. Επίσης, παρατηρείται επικράτηση του υλικού πολιτισμού σε βάρος του πνευματικού, καθώς και έλλειψη εμπιστοσύνης στο συνάνθρωπο που οδηγεί σε φόβο και ανασφάλεια. Παράλληλα, υπάρχει κρίση των θεσμών, των ηθικών αξιών και απουσία ανώτερων ιδανικών, που οδηγεί στην αύξηση των φαινομένων κοινωνική παθολογίας, όπως η βία και η εγκληματικότητα. Επομένως, κρίνεται απαραίτητη η καλλιέργεια ανθρωπιστικών αξιών, όπως η αγάπη, η δικαιοσύνη, η μόρφωση και η ακεραιότητα.

B2.

Οι τρόποι ανάπτυξης παραγράφου είναι οι εξής:

α)

1. Παραδείγματα: Η θεματική περίοδος υποστηρίζεται με τη χρήση παραδειγμάτων : «Ο Ντυνάν για παράδειγμα...»
2. Ορισμός: Η θεματική περίοδος αναφέρει τον όρο ανθρωπιά.
Αναλυτικότερα: Οριστέα έννοια: «ανθρωπιά»
Γένος: (λέξη) (εννοείται από την προηγούμενη περίοδο)
Ειδοποιός διαφορά: «τη συμπόνια... του γείτονα»

β)

έτσι: συμπέρασμα-αποτέλεσμα
ωστόσο: αντίθεση

B3.

α)

αναλύσκεται: ασχολείται, αφιερώνεται, κατακερματίζεται

οικουμενική: πανανθρώπινη, παγκόσμια

διαστρεβλώσεις: αλλοιώσεις, αλλαγές, παραποιήσεις

ολωσδιόλου: τελείως, εντελώς, ολοκληρωτικά

ευζωίας: καλοπέρασης, ευημερίας, ευδαιμονίας

β)

κοινόχρηστος: ιδιωτικός

συμμετοχή: αποχή, απουσία

αυτοακυρώνεται: επικυρώνεται, επιβεβαιώνεται

γνώση: αμάθεια, άγνοια

αδιάκοπης: παροδική, στιγμιαία, σύντομη

B4.

α)

«αυτός είναι μεγάλος ανθρωπιστής»: τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται προκειμένου να μεταφέρουν λόγια τρίτων

«Ερυθρού Σταυρού»: Τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται προκειμένου να εσωκλείουν την ονομασία του ιδρύματος (Τίτλος)

β)

«Ένα νόμισμα που κυκλοφορεί σ' όλα τα χέρια»

«Μια πραγματικότητα που ξεοδεύονται ολόκληρη»

«η δίψα της ευζωίας»

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ζητείται άρθρο, επομένως χρειάζεται τίτλος:

«Τα ανθρωπιστικά ιδεώδες»

«Αναζητείται ... συνάνθρωπος»

«Ο ανθρωπισμός ως οικουμενική ανάγκη»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανθρώπινη ζωή μέσα από τα βάθη της ιστορίας αποδεικνύει πως πραγματώνεται μέσα από τη συλλογική προσπάθεια και όχι μέσα από ατομικές υστερόβουλες πράξεις. Μέσα, λοιπόν, από πνευματικές αναζητήσεις και φιλοσοφικές θεωρίες καθιερώθηκε και διαδόθηκε ο όρος «ανθρωπισμός». Ο ανθρωπισμός είναι το σύνολο των αξιών με κέντρο και άξονα τον ίδιο τον άνθρωπο. Είναι, όμως, θλιβερό πως στην εποχή μας, παρ' όλες τις επιστημονικές κατακτήσεις παραμερίζονται οι ανθρωπιστικές αξίες και αγνοούνται οι αρχές του ανθρωπισμού. Αυτό το έλλειμμα του ανθρωπισμού είναι επιβεβλημένο να αντιμετωπιστεί μέσα από ατομική και συλλογική δράση.

Α' ζητούμενο: Φαινόμενα που αποδεικνύουν το έλλειμμα ανθρωπιάς στη σύγχρονη εποχή:

1. Η αλόγιστη τεχνολογική και επιστημονική ανάπτυξη (εξοπλισμοί, όπλα μαζικής καταστροφής, περιβαλλοντική υποβάθμιση κ.ά.) υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής του ανθρώπου.
2. Η διάταξη ειδεχθών εγκλημάτων από άτομα, οργανώσεις και κράτη κατά της ανθρωπότητας (τρομοκρατικές ενέργειες, απώλειες αμάχων, εγκλήματα πολέμου κ.ά.).

3. Η άνιση κατανομή του πλούτου και η εκμετάλλευση των χωρών του «τρίτου κόσμου» (υποσιτισμός, πείνα εξαθλίωση, παιδική εργασία).
4. Η διατήρηση σκοταδιστικών, για τον άνθρωπο, θεσμών από αυταρχικά καθεστάτα (θανατική ποινή, ρατσισμός, καταπίεση γυναικών).
5. Η ζωή στα μεγάλα αστικά κέντρα είναι συχνά αβίωτη (απομόνωση, μοναξιά, άγχος, ψυχική φθορά, εγκληματικότητα).
6. Το χρήμα θεοποιείται, οι ανθρώπινες σχέσεις φυραίνουν (ωφελιμισμός, υστεροβουλία, υποδούλωση του ανθρώπου στο καταναλωτικό πρότυπο ζωής).
7. Εμπορευματοποίηση της τέχνης και του αθλητισμού, της παράδοσης και της γνώσης.
8. Αποξένωση από την παράδοση, ξενομανία, πολιτιστική ομοιομορφία. Εντείνεται το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Β' Ζητούμενο: Ατομική και συλλογική προσπάθεια για την άμεση αντιμετώπιση του ζητήματος.

Ατομική προσπάθεια:

1. Κοινωνική ευαισθησία, εθελοντική προσφορά, άσκηση πίεσης στις κυβερνήσεις.
2. Υιοθέτηση των κοινωνικών αξιών και ιδανικών και αποποίηση του ατομικισμού.
3. Επαφή με το συνάνθρωπο, δημιουργία ουσιαστικών ανθρωπίνων σχέσεων.
4. Επανειράρχηση αξιών, πνευματική καλλιέργεια.
5. Συνειδητοποίηση της διάστασης του προβλήματος, περισυλλογή, αφύπνιση.
6. Αυτογνωσία, αυτοσεβασμός, αυτοσυνειδησία.
7. Απαγκίστρωση από την καταναλωτική κουλτούρα, εστίαση στην πνευματική ζωή.

Συλλογική Προσπάθεια:

1. Παροχή ανθρωπιστικής παιδείας και όχι ωφελμιστικής, διαμόρφωση ολόπλευρα καλλιεργημένων ανθρώπων. Απαλλαγή από ρατσιστικές προκαταλήψεις.
2. Βιωματική κατάκτηση των ανθρωπιστικών αξιών (οικογένεια και σχολείο), διεύρυνση των νοητικών δυνατοτήτων και όξυνση κριτικής ικανότητας με την παροχή γνώσεων και γόνιμο διάλογο.
3. Κατοχύρωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου με θεσμούς και μέτρα κοινωνικής προστασίας για όλους τους πολίτες.
4. Βελτίωση της ποιότητας ζωής, κυρίως στις μεγαλουπόλεις (δόμηση, πράσινο), αναζωογόνηση της επαρχίας. Διαμόρφωση ενός θετικού πλαισίου ζωής με την εξασφάλιση των αγαθών που παρέχουν ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης.
5. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης (πνευματικοί άνθρωποι), προβολή του έργου ανθρωπιστικών οργανώσεων.
6. Προβολή πνευματικών και όχι μόνο υλιστικών προτύπων.
7. Ενημέρωση του κόσμου από τα ΜΜΕ αναφορικά με τα διεθνή προβλήματα.
8. Υιοθέτηση πολιτικής για τη μείωση εξοπλισμών με το στόχο την ειρήνευση στον κόσμο.
9. Επιδίωξη ισόρροπης ανάπτυξης των λαών και δικαιότερης κατανομής των αγαθών.
10. Διεθνής συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.
11. Ενίσχυση διεθνών οργανισμών και θεσμών για την αποτελεσματικότερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
12. Διαφύλαξη των πολιτιστικών αξιών των παραδόσεων κάθε λαού.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο ανθρωπισμός, λοιπόν, αποτελεί την πιο εύστοχη εναλλακτική λύση σε κάθε μορφή κρίσης που διέπει την εποχή μας. Είναι αναγκαίο να καταστεί σαφές πως ο άνθρωπος δεν είναι το «μέσο», αλλά ο «σκοπός». Υπό το πρίσμα του ανθρωπισμού και με οδηγό τις ανθρωπιστικές αξίες είναι δυνατό να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου.

Επιμέλεια: Βασιλειάδου Μ. - Εσκιτζή Ρ. - Ευθυμιάδου Ν. – Μπάσιου Α. - Παρασχάκη Ε. - Σεβρής Κ. - Χατζηνικολάου Ν.

